

справляються як із гнівними сутичками, так і зі взаємними погрозами, що викликають тривожність [1].

Ними було помічено дві основні закономірності: По-перше, копінг, що проявляється обома сторонами під час гівної суперечки, відрізняється від тривожної сутички. Під час гівної суперечки витрачається більше зусиль на відновлення пошкодженої самооцінки, ніж під час тривожної. В гіві такі зусилля відновлення можуть включати напади на іншого, наростання гіву, самозахист та поставу себе над іншим. При тривожних сутичках більше зусиль докладається до заспокоєння іншого та збереження стосунків.

По-друге, навіть під час гівної сутички, способи копіngu відрізняються залежно від різних загальних цілей та ситуаційних намірів. Якщо партнер турбується про збереження відносин, яким загрожує гів, ескалації гіву уникають. Партнер, який не хоче пошкодження відносин від гіву, може придушити і приховати власний гів. Цей партнер також ймовірно знайде привід не ображатись (емоційно-орієнтований копінг). З іншого боку, партнер, наміром якого є відновлення пошкодженої самооцінки, буде більш схильний до конфлікту [2].

Таким чином, краще розуміння копіngu стає можливим коли ми також розуміємо загальні цілі, ситуаційні наміри та емоції сторін конфлікту. Саме ці фактори можуть ставати основними у формуванні доміантної копінг-стратегії особи.

Список використаних джерел:

1. Laux, L., Weber. H. 1991. Presentation of self in coping with anger and anxiety: an intentional approach. *Anxiety Res.* 3:233-55
2. Lazarus RS. From psychological stress to the emotions: A History of Changing Outlooks. *Annu. Rev. Psychol.* 1993.44:1-

ЧУКАНОВА СВІТЛАНА ОЛЕКСАНДРІВНА, канд. пед. наук, зав. сектору Наукової Бібліотеки НаУКМА (м. Київ)

СУПЕРЕЧНІСТЬ У СПРИЙНЯТТІ ЗМІСТУ ТЕРМІНУ «УПРАВЛІННЯ ДАНИМИ ДОСЛІДЖЕННЯ» (RESEARCE DATA MANAGEMENT) ВІТЧИЗНЯНОЮ НАУКОВОЮ СПІЛЬНОТОЮ.

Вступ. Дані досліджень становлять основу для подальших наукових праць і сприяють поширенню наукових результатів серед громадськості та наукової спільноти, забезпечуючи таким чином належний рівень наукової комунікації.

Американська дослідниця С. Ковальчик (S.T. Kowalczyk) зазначає, що каталізаторами сучасної наукової комунікації є, у першу чергу, оцифровані ресурси або ресурси створені в цифровому форматі, що не мають аналогу на фізичних носіях. Саме останні, що отримали назву «borndigital» (ті, що існують першопочатково у цифровому форматі, або дослівно - «народжені у цифровому

форматі») і є основою революції цифрового контенту (Kowalczyk, 2018, с. 3). Такі дані існують у вигляді фактів, чисел, спостережень, лабораторних нотаток, символів, зразків тощо (Borgman, 2007, сс. 1-120).

Аналіз та доступ до наукових даних та результатів досліджень передбачає певні заходи із супроводу життєвого циклу даних досліджень - «управління даними дослідження» (Research Data Management).

Виклад основного матеріалу. Життєвий цикл наукових даних передбачає послідовність етапів, які проходять дослідницькі дані у ході виконання певного проекту, дослідження, наукової роботи: планування, збір матеріалу, опис, обробка, збереження, надання доступу, повторне використання і аналіз (DataONE, 202

Процес управління даними досліджень (далі - УДД) передбачає дві моделі: 1) самостійне виконання усіх складових УДД науковцем чи групою дослідників; 2) залучення бібліотекарів – кураторів даних.

Сприйняття даних та процесу менеджменту даних науковцями є ключовим чинником для бібліотекарів-кураторів даних при плануванні та розробці відповідних тренінгів для конкретних наукових установ. У ході роботи з даними та в ході комунікації з кураторами даних у науковців можуть виникнути суперечності у сприйнятті змісту терміну УДД. Збір даних для науковця є важливим етапом у просуванні дослідження. Цей процес тривалий та складний, тому велика увага повинна приділятися захисту авторського права та захисту доступу до даних, зокрема секретних чи персональних даних. Авторське право нерозривно пов'язане з питаннями академічної етики та доброчесності, уникненні плагіату, фабрикацій, фальсифікацій та розголошення персональних даних.

Британські дослідники Р. Райс та Дж. Саутхолл вважають, що основні суперечності у сприйнятті терміну УДД науковцями полягають між:

- роботою з персональними та секретними даними та наданням доступу науковій спільноті та громаді,
- баченням необхідності тривалого збереження даних усіма учасниками дослідження,
- виконанням проекту та виконанням робіт з організації даних, зокрема підготовкою згод на обробку персональних даних,
- довготривалим збереженням даних та забезпеченням захисту даних (Rice&Southall, 2016, сс. 122-128).

Розглядаючи ставлення вітчизняної наукової спільноти до цього питання, можемо констатувати, що концепція УДД є досить новою для України, тому до переліку суперечностей, що виникають у сприйнятті європейських та американських дослідників у вітчизняному контексті, варто додати нерозуміння або часткове розуміння важливості УДД як фундаментального процесу роботи з науковими даними.

Суперечності у сприйнятті науковою спільнотою УДД можуть бути подолані шляхом якісного інформування про цей процес з боку інформаційно-бібліотечних фахівців, проведення відповідних лекцій та практичних семінарів, індивідуальних консультацій із роз'ясненням правил укладання плану дослідження та оформлення згод на обробку персональних даних.

Висновки. Дані, що отримуються у ході досліджень, складають основу наукової роботи дослідників або дослідницьких груп та установ, саме тому значну увагу приділяють захисту даних та їхній верифікації. У зв'язку із цим, деякі науковці мають певні суперечності між баченням УДД та його втіленням на практиці.

У процесі УДД особливої уваги потребують моральні проблеми: захист персональних чи секретних даних, уникнення маніпуляцій та фальсифікацій, уникнення плагіату.

Суперечність у сприйнятті та упровадженні процесу «управління даними дослідження» (research data management) можуть бути подолані посередництвом втручання інформаційно-бібліотечних фахівців або кураторів наукових даних при дослідницьких установах.

Список використаних джерел:

1. Borgman, C. L. *Scholarship in the Digital Age : Information, infrastructure, and the Internet*. Cambridge: MIT Press, 2007. 362 с.
2. DataONE. *DataLifeCycle*: [Веб-сайт]. 2020. URL: <https://www.dataone.org/data-life-cycle> (дата звернення: 21.01.2020).
3. Kowalczyk S. T. *DigitalCurationforLibrariesandArchives*. SantaBarbara: LibrariesUnlimited, 2018. 246 с.
4. Rice R., Southall J. *The data Librarian's Handbook* . UK: Facet Publishing , 2016. 177 с.